

Mina i font del Purgatori

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca:	Moianès
Lloc/Adreça:	Sector sud-oest del terme municipal
Emplaçament	A la cruïlla abans d'arribar a Armenteres, camí direcció nord-est uns 500 m i corriol nord 100 m
Alçada:	447

Coordenades:

Latitud:	41.85187
Longitud:	2.00348
UTM Est (X):	417279
UTM Nord (Y):	4633810

Classificació

Número de fitxa	08258-212
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Segle	XX
Any	1936
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Privada
Titular:	08258A011001310000AM
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dj., 19/03/2020 - 01:00

Descripció

Font que està emplaçada a la confluència de dos petits torrents que més avall desemboquen a la riera d'Oló, en la propietat d'Armenteres i uns 500 m al nord-est d'aquest mas. Des de la dècada de 1930 es va utilitzar com un dels punt de captació de la xarxa d'abastament d'aigua del municipi veí d'Artés. Per aquest motiu hi podem veure una interessant infraestructura, molt ben planificada, que consisteix en una llarga mina en la qual es capten diferents afloraments d'aigua. Aquesta mina té dos trams. El primer va de nord a sud vora la llera del torrent que, en aquest sector, fa un pendent considerable. Té una llargada d'uns 15 m. El segon tram fa un gir en direcció a ponent seguint a la vora del torrent però en un tram més planer, i té una llargada d'uns 25 m. La mina és de característiques similars a la de la font dels Aigüerols, que és un altre dels punts de captació de les aigües d'Artés. És estreta i revestida amb formigó, amb volta encofrada. El ciment de la paret que dona al coster deixa al descobert diferents finestretes per on l'aigua de la terra pot aflorar i és canalitzada per un rec a terra. Més endins de la mina sembla que també es capta alguna surgència de major cabal. Externament, la construcció és feta de pedra i s'adossa al coster. A l'extrem de ponent té una porta, i des de la sortida de la mina l'aigua és canalitzada amb canonades en direcció a Artés.

Tradicionalment aquesta no era una font gaire freqüentada. Fa uns anys, en el planell on la mina fa un gir el propietari d'Armenteres hi va adequar un banc en forma circular. Et fet de trobar-se en una fondalada obaga i ombrívola deu haver propiciat el nom popular de Purgatori per aquest indret.

Observacions:

Informació oral facilitada per Josep Canamasas Güell

Història

Des del segle XIX a Artés hi havia captacions d'aigua per a l'abastament públic, però eren insuficients. Entre diversos intents, l'Ajuntament d'Artés va provar de portar aigües de la riera de Sant Joan d'Oló i més tard s'inicià la construcció d'una nova xarxa que es va demostrar que no estava en condicions. Això va coincidir amb l'anomenat avalot dels Burots, en el qual s'acusava d'ineficàcia a l'Ajuntament. El 1922 es tornà a activar la qüestió del subministrament d'aigües i s'encarrega un projecte a l'enginyer Josep Playà, el qual va negociar amb Antoni Barnola comprar les aigües de dues fonts del terme de Santa Maria d'Oló: la font del Purgatori i la dels Aigüerols. La realització del projecte, però, va ser llarga i no exempta de dificultats. El 1924 el Govern Civil aprovava l'expedient. Després d'algunes polèmiques, el 1926 el Govern Civil tornava a autoritzar-lo i estipulava un termini de dos anys per acabar les obres. Però el 1928 encara no estaven acabades a causa de dificultats tècniques. Després de proclamada la República el nou Ajuntament s'interessà un cop més per la qüestió i considerà altres alternatives, però el 1934 es tornà a activar el projecte del Purgatori i els Aigüerols. El 1935 l'enginyer Josep Soler Pla i l'arquitecte Francesc Portillo presenten plànols i pressupost. L'execució de l'obra es concedí al contractista Martí Ballús Martí, de Prats de Lluçanès. A causa de la Guerra Civil, però, l'empresari va desaparèixer i les obres les va assumir el Comitè Local Antifeixista. El 1937 estaven completament acabades, però els anys de la postguerra encara van cuetejar alguns serrells per conflictes amb els pagaments. El 1946 es volia incrementar la captació del Purgatori, perquè l'aigua continuava sent insuficient, i novament es van plantejar diverses alternatives. La solució definitiva no va arribar fins la dècada de 1960 i 70, quan es van obrir nous pous que recollien l'aigua del Llobregat filtrada de forma natural. El 1985 Artés s'abastia de quatre pous, incloent-hi la font del Purgatori, que és la que proporcionava una aigua de millor qualitat, tot i que el seu cabal era modest, de només 300.000 litres per dia. L'aigua era portada al dipòsit enterrat a la plaça Vella. En canvi, la captació de la font dels Aigüerols ja no es trobava operativa (FERRER et alii, 1990: 253).

Bibliografia

FERRER, Llorenç; BENET, Albert (1990). Artés. Societat i economia d'un poble de la Catalunya Central. Ajuntament d'Artés, p. 253-257.

